НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
(протокол №5 від 28 серпня 2026 р.)
Голова Науково-методичної ради

_____ Оксана ШИНКАРУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ КАРДІОЛОГІЇ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЇ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
спеціальність: І7 Терапія та реабілітація
спеціалізація: Фізична терапія
освітньо-професійна програма: Фізична терапія
статус навчальної дисципліни: обов'язкова
код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 19
мова навчання: українська

Київ – 2026

РОЗРОБНИК:

Вікторія БЕЗУГЛА, викладач кафедри терапії та реабілітації,
vbezuhla@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:
Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри від 17.08.2026 р., протокол № 22)

Завідувач кафедри _____ доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Ольга ІВАНОВСЬКА

Начальник
навчально-методичного відділу _____ Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти _____ Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем організму, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: Захворювання серцево-судинної системи: Артеріальна гіпертензія, атеросклероз та атерогенні захворювання, ішемічна хвороба серця, хронічна серцева недостатність, набуті та вроджені вади серця; Захворювання дихальної системи: Бронхіт, пневмонія, плеврит, хронічне обструктивне захворювання легень, бронхіальна астма, туберкульоз легень. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competencies defined by the educational and professional program, in particular the ability to solve complex specialized tasks and practical problems of the professional activity of a physical therapist in restoring impaired motor and related functions in diseases of the cardiovascular and respiratory systems of the body, which ensure the activity and participation of people of different age, nosological and professional groups. The scope of the discipline is 3 ECTS credits. Main topics: Diseases of the cardiovascular system: Arterial hypertension, atherosclerosis and atherogenic diseases, ischemic heart disease, chronic heart failure, acquired and congenital heart defects; Diseases of the respiratory system: Bronchitis, pneumonia, pleurisy, chronic obstructive pulmonary disease, bronchial asthma, pulmonary tuberculosis. The final assessment is formed taking into account the results of current control and assessment.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем організму, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, шляхом засвоєння здобувачами вищої освіти фундаментальної системи клінічних знань щодо етіології, патогенезу, симптоматики та синдромології захворювань кардіореспіраторної системи, а також через розвиток практичних навичок проведення клінічного обстеження й моніторингу вітальних показників пацієнта для безпечного прогнозування та планування подальшої діяльності.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І7 Терапія та реабілітація, спеціалізація І7.1 «Фізична терапія»

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК 07. Здатність до міжособистісної взаємодії ЗК 08. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи. СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії. СК 03. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних

	(спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю (додаток 1). СК 05. Здатність, під супервізією фізичного терапевта, ефективно реалізовувати програму фізичної терапії відповідно до функціональних можливостей пацієнта/клієнта. СК 06. Здатність, за дорученням фізичного терапевта, здійснювати моніторинг реакцій і стану пацієнтів/клієнтів різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп, під час виконання призначених заходів/тестів, включно з документуванням, звітуванням про отримані результати. СК 07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України. СК 08. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя. СК 09. Здатність надавати домедичну допомогу під час виникнення невідкладних станів

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	Лабораторні	практичні	Семінарські		
Денна	10	0	26	0	54	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності)»; «Нормальна анатомія людини»; «Основи медичних знань», «Латинська мова і медична термінологія»; «Загальна фізіологія людини», «Пропедевтика внутрішніх хвороб».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	л	п	ср
Тема 1. Основні захворювання серцево-судинної системи: Артеріальна гіпертензія. Атеросклероз та патологія периферичних судин.	14	2	4	8
Тема 2. Коронарогенні захворювання серцево-судинної системи та їх ускладнення: Ішемічна хвороба серця. Хронічна серцева недостатність.	26	2	8	16
Тема 3. Клапана та структурна патологія серця: Вроджені та набуті вади серця.	16	2	4	10
Тема 4. Запальні захворювання дихальної системи: гострий бронхіт, пневмонія, плеврит.	14	2	4	8
Тема 5. Обструктивні та інфекційні захворювання легень: Хронічне обструктивне захворювання легень. Бронхіальна астма. Туберкульоз легень	20	2	6	12
Всього годин:	**90**	**10**	**26**	**54**

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основні захворювання серцево-судинної системи: Артеріальна гіпертензія. Атеросклероз та патологія периферичних судин.

Засвоєння фундаментальної системи клінічних знань щодо етіології, патогенезу, симптоматики та синдромології артеріальної гіпертензії, вторинної артеріальної гіпертензії, системного атеросклерозу та облітеруючих захворювань судин нижніх кінцівок з чітким визначенням показань, меж безпеки, абсолютних та відносних протипоказань до фізичних навантажень під час кризового перебігу гіпертонічної хвороби чи критичної артеріальної недостатності.

Безперервний моніторинг реакцій, суб'єктивних відчуттів та об'єктивних параметрів гемодинаміки пацієнта безпосередньо під час навантажувальних тестів, вчасне розпізнавання загрозливих симптомів гіпертонічного кризу чи гострої судинної декомпенсації та надання домедичної допомоги, документування отриманих результатів у картах спостереження та звітування перед мультидисциплінарною командою. Обстеження та клінічний контроль для збору якісних даних шляхом цілеспрямованого опитування, детального збору анамнезу а також збору кількісних даних через вимірювання артеріального тиску на обох руках у динаміці, визначення властивостей пульсу на магістральних та периферичних артеріях, розрахунок кісточково-плечового індексу та тестування дистанції безболісної ходьби з проведенням ортостатичної проби.

Визначення ступеня порушення функцій судинної системи згідно з критеріями Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я за доменами стійкого підвищення артеріального

тиску, генералізованого атеросклерозу та хронічної ішемії тканин, а також аналіз їхнього впливу на обмеження повсякденної активності (здатності до безболісної ходьби, переміщення, подолання сходинок) та звуження соціальної і професійної участі осіб різних вікових, нозологічних та соціальних груп.

Провадження безпечної професійної діяльності з оцінювання судинного стану пацієнтів у належно організованому клінічному просторі з урахуванням вікових ризиків судинних катастроф у геріатричних пацієнтів, соціально-професійних факторів, суворим дотриманням правил інфекційного контролю, ергономіки та техніки безпеки фахівця.

Провадження професійної діяльності для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта у суворій відповідності до нормативно-правової бази України у сфері охорони здоров'я та реабілітації, діючих наказів МОЗ та клінічних протоколів, з дотриманням вимог професійного стандарту, етичного кодексу, захисту прав людини, збереження конфіденційності, поваги до особистості з урахуванням загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.

Навчання пацієнта та його родини методам щоденного домашнього самоконтролю параметрів АТ і пульсу, правилам догляду за ішемізованими кінцівками для профілактики трофічних порушень, методам запобігання гострим ускладненням (інсульти, інфаркти, гангрена) та системна популяризація здорового способу життя через модифікацію факторів ризику.

Тема 2. Коронарогенні захворювання серцево-судинної системи та їх ускладнення: **Ішемічна хвороба серця. Хронічна серцева недостатність.**

Провадження безпечної для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійної діяльності з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних та вікових груп із хронічними та гострими формами ішемічної хвороби серця та хронічною серцевою недостатністю на основі глибокого розуміння їх визначення, етіології, патогенезу, класифікацій, клінічних проявів, ускладнень та сучасних підходів до медикаментозного і хірургічного лікування.

Порушення функцій, що забезпечують активність і участь особи згідно МКФ та їх врахування з практикою фізичної терапії.

Обстеження та контроль у фізичній терапії кардіологічних захворювань для збору якісних (спостереження, опитування щодо характеру болю, локалізації ангінозних нападів, задишки за шкалою Борга) і кількісних (вимірювання артеріального тиску, частоти серцевих сокращень, частоти дихання, сатурації кисню SpO_2, проведення тесту 6-хвилинної ходьби, моніторинг показників ЕКГ, оцінка загального серцево-судинного ризику за шкалою SCORE-2) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями (функціональні класи за NYHA та Канадською класифікацією стенокардії), активністю та участю.

Моніторинг кардіореспіраторних реакцій і загального стану пацієнтів/клієнтів під час виконання призначених заходів/тестів (раннє виявлення ознак кардіального дистресу, ішемії міокарда, гіпотензії або аритмії), включно з документуванням, звітуванням про отримані результати.

Розпізнавання невідкладних станів в кардіореабілітації та надання домедичної допомоги: алгоритм дій фахівця при підозрі на гострий коронарний синдром / інфаркт міокарда (диференціація ангінозного болю, правила виклику екстреної медичної допомоги, забезпечення повного фізичного та

психологічного спокою), а також опанування навичок базової серцево-легеневої реанімації та використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора у разі раптової зупинки серця під час занять.

Провадження професійної діяльності для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.

Навчання пацієнта/клієнта, його родини самообслуговуванню/догляду (контроль безпечного рівня фізичної активності в побуті, уникнення статичних навантажень та натужування), методам самоконтролю (вимірювання ЧСС та АТ, розпізнавання перших ознак погіршення стану та затяжного больового нападу), профілактиці захворювань, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризація здорового способу життя (на основі модифікації факторів ризику за шкалою SCORE: контроль ваги, дієтотерапія, відмова від куріння, корекція гіподинамії).

Тема 3. Клапанна та структурна патологія серця: вроджені й набуті вади серця

Порушення функцій, що забезпечують активність і участь особи згідно МКФ та їх врахування з практикою фізичної терапії.

Провадження безпечної для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійної діяльності з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних та вікових груп із вродженими та набутими вадами серця на основі глибокого розуміння їх визначення, етіології, патогенезу, клінічних проявів, класифікацій та ускладнень: Набуті вади серця: мітральний стеноз, мітральна недостатність, аортальний стеноз, аортальна недостатність (порушення внутрішньосерцевої гемодинаміки, перевантаження об'ємом та тиском). Вроджені вади серця: вади зі збагаченням малого кола кровообігу (дефект міжпередсердної перегородки, дефект міжшлуночкової перегородки, відкрита артеріальна протока) та вади із збідненням малого кола кровообігу (ізольований стеноз легеневої артерії, тетрада Фалло), особливості їх клінічного перебігу («бліді» та «сині» вади) та вплив на толерантність до навантажень. Розуміння суті та термінів оперативних втручань (протезування та пластика клапанів, комісуротомія, закриття дефектів окклюдерами, радикальна корекція ВВС, аортокоронарне шунтування) та специфіки ведення пацієнтів у ранньому і пізньому післяопераційних періодах.

Обстеження та контроль у фізичній терапії при вадах серця для збору якісних (спостереження за колірними змінами шкіри/ціанозом, набряками, задишкою за шкалою Борга) і кількісних (вимірювання артеріального тиску, частоти серцевих скорочень, частоти дихання, щохвилинний моніторинг сатурації кисню SpO_2 під час активності, проведення тесту 6-хвилинної ходьби з урахуванням порогу задишки, оцінка кардіоваскулярного ризику за шкалою SCORE-2 при поєднаній патології) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

Моніторинг кардіореспіраторних реакцій, гемодинамічних показників і загального стану пацієнтів/клієнтів під час виконання призначених заходів/тестів (раннє виявлення симптомів гострої серцевої недостатності,

нападів задишки, серцевої астми або критичного падіння сатурації), включно з документуванням та звітуванням про отримані результати.

Розпізнавання невідкладних станів та надання домедичної допомоги при вадах серця: алгоритм дій фахівця при виникненні гострої серцевої або судинної недостатності, кардіогенного шоку, набряку легень (правильне надання вимушеного положення ортопное, забезпечення доступу повітря, виклик екстреної медичної допомоги), а також відпрацювання навичок базової серцево-легеневої реанімації та використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора у разі раптової зупинки серця під час реабілітаційного заняття.

Навчання пацієнта/клієнта, його родини самообслуговуванню/догляду в післяопераційному періоді (захист грудини після стернотомії, обмеження підйому ваги, ергономіка побуту), методам самоконтролю (вимірювання ЧСС, АТ, пульсоксиметрія, контроль питного режиму та набряків), профілактиці інфекційного ендокардиту, повторних ускладнень та обмежень життєдіяльності, а також популяризація здорового способу життя.

Тема 4. Запальні захворювання дихальної системи: гострий бронхіт, пневмонія, плеврит.

Порушення функцій, що забезпечують активність і участь особи згідно МКФ та їх врахування з практикою фізичної терапії.

Провадження безпечної для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійної діяльності з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних та вікових груп із гострими запальними захворюваннями органів дихання на основі глибокого розуміння їх визначення, етіології, патогенезу, класифікацій, клінічних проявів, ускладнень та сучасних підходів до медикаментозного лікування: Гострий бронхіт: механізми запалення слизової оболонки бронхів, вірусна та бактеріальна етіологія, фази кашлю, порушення мукоциліарного кліренсу. Пневмонії: позалікарняна та госпітальна інфекційні патології, паренхіматозне ураження альвеол, синдром інфільтрації легеневої тканини, механізми порушення газообміну та дихальної недостатності. Плеврит: сухий (фібринозний) та ексудативний плеврити, накопичення випоту в плевральній порожнині, механічне обмеження екскурсії грудної клітки, больовий синдром.

Обстеження та контроль у фізичній терапії при запальних захворюваннях дихальної системи для збору якісних (спостереження за типом дихання, участю допоміжних м'язів, характером і продуктивністю кашлю, оцінка задишки за модифікованою шкалою Борга або MRC) і кількісних (вимірювання частоти дихання, частоти серцевих скорочень, артеріального тиску, щохвилинний моніторинг сатурації кисню) під час активності, оцінка екскурсії грудної клітки, аналіз даних спірометрії та рентгенографії органів грудної клітки) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

Моніторинг кардіореспіраторних реакцій і загального стану пацієнтів/клієнтів під час виконання призначених заходів/тестів (раннє виявлення ознак наростання гіпоксії, декомпенсації дихальної системи, бронхоспазму або вираженого больового плеврального синдрому), включно з документуванням та звітуванням про отримані результати.

Розпізнавання невідкладних станів в пульмонологічній реабілітації та надання домедичної допомоги: алгоритм дій фахівця при виникненні гострої

дихальної недостатності, астматичного статусу, напруженого пневмотораксу, легеневої кровотечі чи кровохаркання (надання правильного дренажного або піднесеного положення, звільнення дихальних шляхів, організація оксигенотерапії, негайний виклику екстреної медичної допомоги), а також відпрацювання навичок базової серцево-легеневої реанімації та використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора у разі раптової зупинки дихання та серця під час занять.

Навчання пацієнта/клієнта, його родини самообслуговуванню/догляду (правильне використання індивідуальних інгаляторів, виконання самостійного позиційного дренажу в домашніх умовах), методам самоконтролю (вимірювання температури, ЧД, пульсоксиметрія, оцінка кольору мокротиння), профілактиці застійних явищ у легенях (особливо у малорухомих пацієнтів), ускладнень та обмежень життєдіяльності, а також популяризація здорового способу життя (дихальний менеджмент, загартовування, відмова від куріння як головного тригера хронізації бронхолегеневих процесів).

Тема 5. Обструктивні та інфекційні захворювання легень: Хронічне обструктивне захворювання легень. Бронхіальна астма. Туберкульоз легень.

Порушення функцій, що забезпечують активність і участь особи згідно МКФ та їх врахування з практикою фізичної терапії.

Провадження безпечної для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійної діяльності з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних та вікових груп із хронічними обструктивними та специфічними інфекційними захворюваннями органів дихання на основі глибокого розуміння їх визначення, етіології, патогенезу, класифікацій, клінічних проявів, ускладнень та сучасних підходів до медикаментозного лікування: Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ): незворотне або частково зворотне обмеження прохідності дихальних шляхів, хронічне запалення, емфізема легень, ремоделювання бронхів, паренхіматозна деструкція та легенева гіпертензія. Бронхіальна астма**:** хронічне алергічне чи неалергічне запалення дихальних шляхів, гіперреактивність бронхів, оборотна бронхообструкція, фази нападу та міжприпадовий період. Туберкульоз легень: специфічне інфекційне ураження мікобактеріями, формування гранульом, казеозний некроз, фіброзно-кавернозні зміни, інтоксикаційний синдром, особливості епідемічної безпеки та контролю інфекцій у практиці реабілітації.

Обстеження та контроль у фізичній терапії при обструктивних та інфекційних захворюваннях легень для збору якісних і кількісних даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю, із застосуванням специфічних оціночних шкал та опитувальників: Валідовані інструменти оцінки: використання опитувальника mMRC (модифікована шкала задишки Медичної дослідницької ради) та тесту CAT (тест оцінки ХОЗЛ) для визначення впливу симптомів на якість життя; опитувальників ACT (тест контролю астми) або ACQ (опитувальник контролю астми) для оцінки стабільності перебігу БА; шкал депресії та тривоги (HADS) через високий рівень коморбідності у пацієнтів із хронічною гіпоксією. Клінічні та інструментальні вимірювання: контроль частоти дихання, частоти серцевих скорочень, артеріального тиску,

щохвилинна пульсоксиметрія (SpO_2), оцінка пікової швидкості видиху за допомогою пікфлоуметрії, аналіз показників спірометрії, проведення тесту 6-хвилинної ходьби або човникового тесту ходьби для визначення толерантності до фізичних навантажень.

Моніторинг кардіореспіраторних реакцій і загального стану пацієнтів/клієнтів під час виконання призначених заходів/тестів (раннє виявлення ознак наростання бронхоспазму, гіпоксемії, виснаження дихальних м'язів), включно з документуванням та звітуванням про отримані результати.

Розпізнавання невідкладних станів в пульмонологічній реабілітації та надання домедичної допомоги: алгоритм дій фахівця при виникненні гострого нападу бронхіальної астми або астматичного статусу (допомога у застосуванні швидкодючого інгалятора/небулайзера пацієнта, надання ортопное-положення), гострої дихальної недостатності, спонтанного пневмотораксу (унаслідок розриву емфізематозних булл), легеневої кровотечі (забезпечення положення на ураженому боці для запобігання аспірації крові, холод на грудну клітку, викликання екстреної медичної допомоги), а також відпрацювання навичок базової серцево-легеневої реанімації та використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора у разі раптової зупинки дихання та серця під час занять.

Навчання пацієнта/клієнта, його родини самообслуговуванню/догляду (техніка інгаляційної терапії через спейсери/небулайзери, ергономіка щоденної активності для зменшення задишки, енергозберігаючі технології побуту), методам самоконтролю (щоденна пікфлоуметрія за системою «зон» при БА, пульсоксиметрія, ведення щоденника симптомів), профілактиці інфекційних загострень, ускладнень та обмежень життєдіяльності, а також популяризація здорового способу життя (модифікація екологічних тригерів будинку, дихальний менеджмент, повна та безкомпромісна відмова від куріння, включаючи пасивне куріння).

Тематика практичних занять

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Номер за порядком і назва теми практичних занять	Кількість годин
		денна форма
Тема 1. Основні захворювання серцево-судинної системи: Артеріальна гіпертензія. Атеросклероз та патологія периферичних	1. Артеріальна гіпертензія: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, клініко-інструментальна діагностика**,** стратифікація ризиків за шкалою SCORE-2, лікування та невідкладна допомога, порушення функцій, обмеження активності та участі особи згідно з МКФ.	2
	2. Системний атеросклероз та атерогенні захворювання: визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика, клінічні прояви, стратифікація факторів ризику та особливості перебігу, стандарти консервативної терапії, навчання	2

судин.	пацієнта засадам консервативного менеджменту: модифікації способів життя за шкалою SCORE-2, протоколу контрольованих тренувань ходьбою.	
Тема 2. Коронарогенні захворювання серцево-судинної системи та їх ускладнення: Ішемічна хвороба серця. Хронічна серцева недостатність.	3. Хронічні форми ІХС: класифікація, визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика, стратифікація ризиків та тактика ведення пацієнтів, сучасні підходи до вторинної профілактики, навантажувальні тести, навчання пацієнта методам контролю стабільного стану, корекції метаболічних чинників та модифікації факторів ризику.	2
	4. Гострий коронарний синдром: визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика та алгоритми ургентного ведення пацієнтів із ГКС без елевації сегменту ST	2
	5. Гострий інфаркт міокарду із зубцем Q: класифікація, визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика та невідкладна допомога, ранні та пізні ускладнення, сучасні стандарти реперфузійної терапії	2
	6. Хронічна серцева недостатність: визначення, етіологія, ланцюги патогенезу, уніфікована класифікація, клініко-інструментальний скринінг, стадійна оцінка за класифікацією ABCD та довгостроковий моніторинг пацієнтів із хронічною серцевою недостатністю, профілактика декомпенсації, навчання пацієнта та його родини навичкам життєво важливого самоконтролю	2
Тема 3. Клапана та структурна патологія серця: Вроджені та набуті вади серця.	7. Набуті вади серця: визначення, етіопатогенез, аускультативні синдроми та ехокардіографічна оцінка набутих вад серця (стенози та недостатності мітрального й аортального клапанів), клінічні прояви та ускладнення. Сучасні методи хірургічного лікування.	2
	8. Вроджені вади серця (ВВС): визначення, класифікація за типом порушення гемодинаміки, особливості клінічного перебігу («бліді» та «сині» вади), синдром Ейзенменгера. Хірургічні методи корекції ВВС. Розпізнавання симптомів гострої серцевої або судинної недостатності, набряку легень (серцевої астми), кардіогенного шоку та задишково-ціанотичних нападів (при тетраді Фалло). Алгоритми невідкладної допомоги при критичних станах. Опанування покрокового алгоритму дій фахівця при критичній декомпенсації вад серця	2
Тема 4. Запальні захворювання	9. Гострий бронхіт та плеврити: визначення, вірусна та бактеріальна етіологія, ланцюги патогенезу, клініко-лабораторний скринінг та диференціальна діагностика,	2

дихальної системи: гострий бронхіт, пневмонія, плеврит.	класифікація, клініка, біомеханіка дихання, сучасні стандарти лікування	
	10. Позалікарняна та нозокоміальна пневмонії: визначення, класифікація, епідеміологія, синдром інфільтрації легеневої тканини, особливості перебігу COVID-асоційованих уражень легень, шкали стратифікації важкості, моніторинг ступеня дихальної недостатності, клініко-інструментальна діагностика, ускладнення та невідкладна допомога, сучасні стандарти антибактеріальної, противірусної та антикоагулянтної терапії, опанування покрокових медичних алгоритмів дій фахівця при розвитку критичних станів	2
Тема 5. Обструктивні та інфекційні захворювання легень: Хронічне обструктивне захворювання легень. Бронхіальна астма. Туберкульоз легень	11. ХОЗЛ: етіопатогенез, класифікація, клінічна симптоматика, клініко-інструментальні критерії та стратифікація пацієнтів за міжнародними стандартами (GOLD), вибір довгострокової терапії.	2
	12. Бронхіальна астма: визначення, етіологія, патогенез, клінічні фази, сучасні концепції контролю, навчання пацієнта техніці проведення щоденного моніторингу пікової швидкості видиху, інтерпретація результатів за системою трьох зон для оцінки рівня контролю БА та корекції доз препаратів у домашніх умовах, застосування тестів ACT або ACQ для верифікації ступеня контролю захворювання, опанування покрокового протоколу дій фізичного терапевта при розвитку гострих респіраторних кризів	2
	13. Туберкульоз легень: визначення, патогенез, клінічні форми, клінічні прояви, сучасні стандарти протитуберкульозної DOTS-терапії та хіміорезистентності збудника, клініко-інструментальна діагностика, правила епідемічної безпеки	2
	Всього годин:	26

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин
		денна форма
Тема 1. Основні захворювання серцево-судинної системи: Артеріальна гіпертензія.	Аналіз і застосовування сучасних науково-доказових даних для виконання професійних завдань. Робота з базами даних PEDro, Cochranelibrary, PubMed. Пройти теми лекцій з курсу «Вступ до кардіології. Патофізіологія серцево-судинної системи» (лектор	4

Атеросклероз та патологія периферичних судин.	Заярна Л.П.) на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/vstup-cardio/ Пройти курс вебінарів «Профілактика, лікування та контроль артеріальнрї гіпертензії» на платформі Центру громадського здоров'я https://portal.phc.org.ua/uk/who_materials/category/18/ Провадження безпечної та пацієнтоцентричної практичної та професійної діяльності для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.	
	Аналіз клінічних гайдлайнів Європейського товариства кардіологів (ESC) щодо менеджменту захворювань периферійних артерій https://academic.oup.com/eurheartj/article/45/36/3538/7738955?login=false Вербальне і невербальне спілкування з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.	4
Тема 2. Коронарогенні захворювання серцево-судинної системи та їх ускладнення: Ішемічна хвороба серця. Хронічна серцева недостатність.	Опрацювання україномовних навчальних матеріалів, що перебувають у вільному доступі на YouTube-платформах провідних медичних установ України (зокрема, тематичної відеолекції "Хронічний коронарний синдром: новітні рекомендації 2024 року та клінічні кейси"). https://www.youtube.com/watch?v=o0n5EKdTAGs За допомогою відкритих цифрових калькуляторів-симуляторів відпрацювати навички прогностичної стратифікації атеросклеротичного захворювання :https://www.mdcalc.com/calc/3398/ascvd-atherosclerotic-cardiovascular-disease-2013-risk-calculator-aha-acc	4
	Опрацювання україномовних навчальних матеріалів, що перебувають у вільному доступі на YouTube-платформах провідних медичних установ України (зокрема, тематичної відеолекції « Невідкладні стани у практиці лікаря»	4

	https://www.youtube.com/watch?v=RNyGMe3OCL8&t=2s Пройти теми лекцій з курсу «Вступ до кардіології. Патофізіологія серцево-судинної системи» (лектор Заярна Л.П.) на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/vstup-cardio/	
	Аналіз клінічних гайдлайнів Європейського товариства кардіологів (ESC) щодо лікування гострого коронарного синдрому https://www.escardio.org/guidelines/clinical-practice-guidelines/all-esc-practice-guidelines/acute-coronary-syndromes/	4
	Пройти теми лекцій з курсу «Вступ до кардіології. Патофізіологія серцево-судинної системи» (лектор Заярна Л.П.) на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/vstup-cardio/ Провадження безпечної та пацієнтоцентричної практичної та професійної діяльності для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.	4
Тема 3. Клапана та структурна патологія серця: Вроджені та набуті вади серця.	Опрацювання україномовних навчальних матеріалів, що перебувають у вільному доступі на YouTube-платформах провідних медичних установ України (зокрема, тематичної відеолекції «Методи фізичного обстеження серцево-судинної системи. Аускультація серця» https://www.youtube.com/watch?v=ulRJoKd6G0&list=PLUTnHMFz6feK8XUBaBvknGwv5AlPSpLFC&index=8. Пройти інтерактивний тренінг та аудіо-моделювання тонів і шумів при органічних і функціональних ураженнях серця на Міжнародна інтерактивна навчальна платформа та аудіо-атлас з кардіо-аускультації «Easy Auscultation» (Heart Sounds, Murmurs Overview & Repetition Training). URL: https://www.easyauscultation.com/heart-sounds. Аналіз клінічних настанови Європейського товариства кардіологів (ESC) та кардіоторакальної	5

	хірургії (EACTS) з менеджменту пацієнтів із вадами клапанів серця https://www.escardio.org/guidelines/clinical-practice-guidelines/all-esc-practice-guidelines/valvular-heart-disease/	
	Опрацювати відеорозбори та клінічні схеми складних септальних дефектів (ДМПП, ДМЖП), напрямки скидання крові (шунти) та етапи їх хірургічного усунення на офіційному навчальному каналі кардіохірурга О. Бабляка (*Oleksandr Babliak*) https://www.youtube.com/@olexbabl	5
Тема 4. Запальні захворювання дихальної системи: гострий бронхіт, пневмонія, плеврит.	Пройти інтерактивний тренінг за допомогою Міжнародного звукового симулятору та довідника з патологічних шуми легень «Easy Auscultation» (Lung Sounds Reference Guide & Quizzes). URL: easyauscultation.com Аналіз матеріалу «Аускультація легень:класифікація дихальних шумів» https://health-ua.com/pediatrics/respiratorni-xvorobi/72395-auskultatcya-legen-klasifkatcya-dihalnih-shumv	4
	Опрацювати чинні Стандарти медичної допомоги МОЗ України щодо позалікарняних пневмоній За допомогою відкритих цифрових калькуляторів-симуляторів відпрацювати навички прогностичної стратифікації пацієнтів: «Оцінка тяжкості пневмонії за шкалою CURB-65» на платформі ClinCaseQuest. URL: clincasequest.academy Міжнародний клінічний тренажер-калькулятор SMART-COP на платформі MDCalc. URL: mdcalc.com Аналіз рекомендацій Європейського респіраторного товариства (ERS) щодо фізіологічного обґрунтування та техніки проведення прон-позиції при ГРДС — https://publications.ersnet.org/content/erj/20/4/1017	4
Тема 5. Обструктивні та інфекційні захворювання легень: Хронічне обструктивне захворювання легень. Бронхіальна астма. Туберкульоз легень	Пройти курс «Оцінка функції зовнішнього дихання в пульмонологічній та терапевтичній практиці» на платформі Prometheus https://prometheus.org.ua/prometheus-free/function-assessment-pulmonology-therapy Опанувати навички комплексної інтегральної класифікації пацієнтів із хронічною бронхообструкцією. За допомогою тренажера-калькулятора GOLD Criteria for COPD Severity and Management навчитися об'єднувати об'єктивні дані спірографії (рівень $ОФВ_1$) із суб'єктивними	5

	показниками оціночних шкал mMRC або CAT для розподілу пацієнтів за клінічними групами A, B, E (GOLD). https://www.mdcalc.com/calc/3919/global-initiative-obstructive-lung-disease-gold-criteria-copd	
	Опрацювання доказових стандартів на основі чинних міжнародних настанов(GINA) з менеджменту бронхіальної астми. URL: ginasthma.org Навчитися використовувати та інтерпретувати результати тестів ACT (Asthma Control Test) https://www.asthmacontroltest.com/quiz/adult-quiz/ для стратифікації пацієнтів за ступенем контролю Освоїти методику проведення пікфлоуметрії та правила розрахунку добової варіабельності пікової швидкості видиху (ПШВ / PEF). Вивчити систему клінічного контролю за принципом трьох зон («зелена», «жовта», «червона») для самостійного коригування терапії пацієнтом у домашніх умовах. https://www.mdcalc.com/calc/790/estimated-expected-peak-expiratory-flow-peak-flow	5
	Опрацювання україномовних навчальних матеріалів, що перебувають **у вільному доступі на YouTube-платформах провідних медичних установ України** (зокрема, тематичної відеолекції «Етіологія, клінічні прояви, діагностика та лікування туберкульозу легень» **https://www.youtube.com/watch?v=bilXZtqjEkA**	2
Всього годин:		54

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни: набуття знань та практичних умінь щодо клініко-функционального стану кардіореспіраторної системи та судинного русла пацієнтів різних вікових, нозологічних та професійних груп для забезпечення ефективного, безпечного та пацієнтоцентричного оцінювання, моніторингу та супроводу осіб із патологією серцево-судинної та дихальної систем у межах реалізації індивідуального плану ведення або компонентів реабілітаційного плану завдяки:

знанням: причин виникнення, механізмів розвитку, стадій та класифікацій провідних захворювань серцево-судинної системи (включаючи загальний атеросклероз, ішемічну хворобу серця, артеріальну гіпертензію, облітеруючі захворювання артерій нижніх кінцівок) та органів дихання (ХОЗЛ, бронхіальна астма, пневмонії); знання клінічних проявів патологій, симптомів хронічної артеріальної недостатності, хронічної серцевої та дихальної недостатності, а також хірургічних ускладнень судинних захворювань (трофічні виразки, гангрена); розуміння клініко-діагностичного значення, можливостей та інтерпретації результатів лабораторно-інструментальних методів дослідження кардіореспіраторної системи (ЕКГ, ЕхоКГ, спірометрія, пульсоксиметрія,

рентгенографія, ліпідограма); знання ознак гострих та невідкладних клінічних станів (інфаркт міокарда, ТЕЛА, гостра оклюзія судин, астматичний статус, синкопе), які є абсолютними протипоказаннями до навантажень і вимагають негайної екстреної допомоги; розуміння того, як саме серцево-судинні та легеневі патології обмежують повсякденне функціонування, соціальну участь та професійну діяльність людини.

умінням: аналізувати, критично оцінювати та застосовувати сучасні науково-доказові дані, міжнародні клінічні рекомендації та протоколи для виконання професійних завдань у кардіопульмонологічній практиці; описувати обмеження функціонування пацієнта кардіореспіраторного профілю відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) за доменами структур, функцій організму, активності та участі з метою подальшого планування інтервенцій; застосовувати базові компоненти обстеження — збір анамнезу (враховуючи професійні шкідливості, спосіб життя та соціальний статус), огляд, пальпацію, перкусію та аускультацію серця й легень; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін і порушених функцій: моніторинг артеріального тиску, частоти серцевих скорочень, частоти дихальних рухів, визначення кісточково-плечового індексу, проведення функціональних навантажувальних тестів (тест 6-хвилинної ходьби, оцінка дистанції безболісної ходьби); уміння комплексно аналізувати отриману клінічну інформацію для визначення ступеня функціональних порушень організму та прогнозування ризиків; уміння брати участь у реалізації індивідуальних програм або компонентів реабілітаційного плану, адаптувати та впроваджувати дозовані режими фізичної активності (терапевтична ходьба, дихальні вправи, позиційне дренування) для корекції порушень кардіореспіраторної та судинної систем відповідно до віку та нозології пацієнта; уміння провадити безпечну, пацієнтоцентричну та етичну практичну діяльність, здійснювати безперервний контроль вітальних функцій під час активності пацієнта та суворо дотримуватися нормативно-правових вимог.; уміння технічно правильно, безпечно та ефективно застосовувати обладнання для контролю та діагностики (тонометри, пульсоксиметри, спірометри, стетофонендоскопи); вербально і невербально спілкуватися з пацієнтами, їхніми законними представниками, а також професійно взаємодіяти всередині мультидисциплінарної медичної команди; уміння проводити чіткий інструктаж пацієнтів та членів їхніх родин щодо модифікації факторів ризику (ергономіка праці, відмова від паління, дієтотерапія при атеросклерозі) та методів домашнього самоконтролю (ведення щоденника АТ/ЧСС); уміння оцінювати динаміку стану пацієнта та ефективність виконаних заходів, використовуючи відповідний інструментарій та стандартизовані шкали.

Перелік результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І7 Терапія та реабілітація, спеціалізація І7.1 «Фізична терапія»

Шифр	Результати навчання
РН	РН 09. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові

	дані для виконання професійних завдань. РН 10. Визначати симптоми та синдроми (Додаток 1); описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021. РН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (Додаток 1); оцінювати отриману інформацію. РН 12. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії під супервізією фізичного терапевта, уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі (Додаток 2). РН 13. Провадити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики. РН 14. Провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність. РН 15. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні засоби реабілітації. РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді. РН 17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, опікунів. РН 18. Оцінювати результати виконання заходів фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій (згідно Додатку 2), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність. РН 19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни:

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на лекційних, практичних заняттях, за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Артеріальна гіпертензія: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, клініко-інструментальна діагностика, стратифікація ризиків за шкалою SCORE-2, лікування та невідкладна допомога, порушення функцій, обмеження активності та участі особи згідно з МКФ.	Експрес-контроль.	5
2. Системний атеросклероз та атерогенні захворювання: визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика, клінічні прояви, стратифікація факторів ризику та особливості перебігу, стандарти консервативної терапії, навчання пацієнта засадам консервативного менеджменту: модифікації способів життя за шкалою SCORE-2, протоколу контрольованих тренувань ходьбою.	Тестування.	10
3. Хронічні форми ІХС: класифікація, визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика, стратифікація ризиків та тактика ведення пацієнтів, сучасні підходи до вторинної профілактики, навантажувальні тести, навчання пацієнта методам контролю стабільного стану, корекції метаболічних чинників та модифікації факторів ризику.	Кейси ситуаційних завдань на задану тему та їх обговорення.	10
4. Гострий коронарний синдром: визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика та алгоритми ургентного ведення пацієнтів із ГКС без елевації сегменту ST	Кейси ситуаційних завдань на задану тему та їх обговорення.	10

5. Гострий інфаркт міокарду із зубцем Q: класифікація, визначення, клініко-патогенетичні аспекти, клініко-інструментальна діагностика та невідкладна допомога, ранні та пізні ускладнення, сучасні стандарти реперфузійної терапії	Кейси ситуаційних завдань на задану тему та їх обговорення.	10
6. Хронічна серцева недостатність: визначення, етіологія, ланцюги патогенезу, уніфікована класифікація, клініко-інструментальний скринінг, стадійна оцінка за класифікацією ABCD та довгостроковий моніторинг пацієнтів із хронічною серцевою недостатністю, профілактика декомпенсації, навчання пацієнта та його родини навичкам життєво важливого самоконтролю	Експрес-контроль.	5
7. Набуті вади серця: визначення, етіопатогенез, аускультативні синдроми та ехокардіографічна оцінка набутих вад серця (стенози та недостатності мітрального й аортального клапанів), клінічні прояви та ускладнення. Сучасні методи хірургічного лікування.	Тестування	5
8. Вроджені вади серця (ВВС): визначення, класифікація за типом порушення гемодинаміки, особливості клінічного перебігу («бліді» та «сині» вади), синдром Ейзенменгера. Хірургічні методи корекції ВВС. Розпізнавання симптомів гострої серцевої або судинної недостатності, набряку легень (серцевої астми), кардіогенного шоку та задишково-ціанотичних нападів (при тетраді Фалло). Алгоритми невідкладної допомоги при критичних станах. Опанування покрокового алгоритму дій фахівця при критичній декомпенсації вад серця	Кейси ситуаційних завдань на задану тему та їх обговорення.	5
9. Гострий бронхіт та плеврити: визначення, вірусна та бактеріальна етіологія, ланцюги патогенезу, клініко-лабораторний скринінг та диференціальна діагностика, класифікація, клініка, біомеханіка дихання, сучасні стандарти лікування	Тестування	5
10. Позалікарняна та нозокоміальна пневмонії: визначення, класифікація, епідеміологія, синдром інфільтрації легеневої тканини, особливості перебігу COVID-асоційованих уражень легень, шкали стратифікації важкості, моніторинг ступеня дихальної недостатності, клініко-інструментальна діагностика, ускладнення та невідкладна допомога, сучасні стандарти антибактеріальної, противірусної та антикоагулянтної терапії, опанування покрокових медичних алгоритмів дій фахівця	Експрес-контроль.	5

при розвитку критичних станів		
11. ХОЗЛ: етіопатогенез, класифікація, клінічна симптоматика, клініко-інструментальні критерії та стратифікація пацієнтів за міжнародними стандартами (GOLD), вибір довгострокової терапії.	Кейси ситуаційних завдань на задану тему та їх обговорення	10
12. Бронхіальна астма: визначення, етіологія, патогенез, клінічні фази, сучасні концепції контролю, навчання пацієнта техніці проведення щоденного моніторингу пікової швидкості видиху, інтерпретація результатів за системою трьох зон для оцінки рівня контролю БА та корекції доз препаратів у домашніх умовах, застосування тестів АСТ або ACQ для верифікації ступеня контролю захворювання, опанування покрокового протоколу дій фізичного терапевта при розвитку гострих респіраторних кризів	Експрес-контроль.	5
13. Туберкульоз легень: визначення, патогенез, клінічні форми, клінічні прояви, сучасні стандарти протитуберкульозної DOTS-терапії та хіміорезистентності збудника, клініко-інструментальна діагностика, правила епідемічної безпеки	Презентації на задану тему та їх обговорення	10
	1 бал за кожну лекцію	5
Усього:		100

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с

2. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Трактування змін. /За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 27-те вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2020. - 792 с.

3. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третиної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST. Наказ Міністерства охорони здоров'я 3.03.2016 №164.

4. Воронков Л.Г. Рекомендації Української асоціації кардіологів з діагностики, лікування та профілактики хронічної серцевої недостатності у дорослих, 2019.

5. Серцева недостатність: рекомендації CCS/CHFS 2020 р. Chan M., Rajda M., Ross H. J. et al. (2020) CCS/CHFS Heart Failure Guidelines: Clinical Trial Update on Functional Mitral Regurgitation, SGLT2 Inhibitors, ARNI in HFpEF, and Tafamidis in Amyloidosis. Society Guidelines, 36(Iss. 2): 159–169 (https://doi.org/10.1016/j.cjca.2019.11.036).

6. Уніфікований клінічний протокол первинної і вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги: профілактика серцево-судинних захворювань. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.06.2016 №564

7. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця. Наказ Міністерства охорони здоров'я 2.03.2016 № 152.

8. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / Всеукр. асоц. кардіологів; За ред. В. М. Коваленка [та ін.]. - 3-те вид., переробл. і допов. - Київ : Моріон, 2018. - 223 с. 22.

9. Уніфікований протокол надання медичної допомоги дорослим хворим на негоспітальну пневмонію. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антибактеріальна терапія та профілактика. - Київ, Національна академія медичних наук України- 2016.

10. Бронхіальна астма : адаптов. клініч. настанова, заснована на доказах / Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Асоц. фтизіатрів і пульмонологів України ; уклад.: Ю. І. Фещенко, Д. М. Бойко, В. К. Гаврисюк [та ін.]. – Вид. офіц. – Київ : НАМН України, 2019. – 113 с.

11. ISH 2020: оновлені клінічні рекомендації, нова класифікація артеріальної гіпертензії та спрощена класифікація кардіоваскулярного ризику

12. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2015 року щодо діагностики та лікування захворювань міокарда та перикарда //Серце і судини.- 2016. - №1

13. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». Київ, Національна академія медичних наук України, 2019

14. Клінічна пульмонологія : навч. посіб. / І.М.Скрипник, Н.Л. Соколюк, О.Ф. Гопко; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: ТОВ « Фірма «Техсервіс», 2016. – 260 с. ISBN978- 617-7038- 45-9.

15. Кишенькове керівництво Глобальної стратегії діагностики, лікування та профілактики ХОЗЛ Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease, GOLD, перегляд 2019 р. / Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. 2019. №7(120). С.52-68.

16. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах Бронхіальна астма. – Київ, Національна академія медичних наук України, 2020

17. Функціональна діагностика/ О.Жарінов, Ю.Іванів, В.Куць.- К.: Четверта хвиля.-2018.-732с.

Додаткові:

1. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник. 2-ге, виправлене. Рівне : НУВГП, 2018. 258 с.

2. Григус І. М., Брега Л. Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2018. 268 с.